

Jellingestenene

Det historiske overblik side 71

Her er ideer til, hvordan kanonpunktet Jellingestenen kan integreres i et emne.

Om Jellingestenen m.m.

Som det fremgår af fotoet side 71, er der to Jellingesten. Den, der henvises til i kanonpunktet, er den store, den såkaldte Haraldssten. Stenen er lysegrå granit og har en højde over terræn på 2,43 m og på dens største bredde er den 2,90 m. Runeindskriften på stenen adskiller sig fra indskriften på de fleste andre runesten ved at bestå af vandrette linjer, dvs. en klar inspiration fra den latinske/kristne skrivemåde.

Ved siden af Haraldstenen står den lidt mindre Gormssten, der er Gorm den Gamles mindesten over Tyra. Også Gormsstenen er lysegrå granit. Dens højde over terræn er ca. 1,40 m, dens bredde er 1,07 m, og tykkelsen er 0,5 m. Indskriften er lodret, og der står: "Gorm konge gjorde kumler (rune) disse efter Tyra kone sin – Danmarks bod."

De to Jellingesten står foran våbenhuset til en kirke fra 1100-tallet. Der har ligget et par trækirker tidligere. Man kan formode, at Harald Blåtand byggede den første. På hver sin side af kirken ligger to enorme høje, kaldet henholdsvis Sydhøjen eller Gormshøj og Nordhøjen eller Tyrashøj. Man har også fundet rester af en skibssætning, som omfattede Sydhøjen og endte i Nordhøjen. Nye udgravninger i 2006 tyder på, at skibssætningen fortsatte langt nord for Tyrashøj, der faktisk var placeret midt i skibssætningen.

Emne: Statsdannelse

Runestenene i Jelling er blevet kaldt "Danmarks dåbsattest". Selv om det ikke er første gang, at Danmark er nævnt, har i hvert fald Haraldsstenen fået en stærk symbolsk betydning, som man kan lade indgå i et emne:

- Siden Gorm den Gamle har den samme kongeslægt siddet på den danske trone – i hvert fald hvis man accepterer, at der ikke behøver at være en "lige linje" i slægten.
- Harald Blåtand underlagde sig det nuværende Danmark og landområdet mod Dannevirke samt formentlig landområder i Skåne. Dvs. selvom grænserne siden er ændret, er der tale om en statsdannelse, der har eksisteret siden.
- Danmark var langt fra det eneste land, hvor kongerne så en fordel i at indføre kristendommen, og hvor der i løbet af middelalderen var et konstruktivt samarbejde mellem konge og kirke.
- I de fleste historiebøger, der er udgivet til historiebrug i folkeskolen, behandles Haraldsstenen. Har man mulighed for det, er det oplagt at sammenligne nye og gamle historiebøgers behandling heraf.

Materialer

Bøger:

Birkebæk, Frank: *Harald Blåtand og hans tid*, Munksgaard 1985
Ebbesen, Klaus: *Jelling – arkæologi og historie*, Fremad 1990

Ebbesen, Klaus: *Mennesker og samfund – emner fra Danmarks historie 3*, Munksgaard 1994

Kowalczyk, Jytte: *Harald Blåtand – ca. 950-986*, Gullhøj 1994

Links:

Fortidens Jelling:

<http://www.fortidensjelling.dk/>